

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Päiväys/Datum
7.5.2026

LiV(at)eduskunta.fi

Dnro/Dnr
TRAFICOM/250249/03.03.01/2026

Viiite/Referens
VNS 3/2026 vp

Liikenne- ja viestintäviraston lausunto Valtioneuvoston selontekoon julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027-2030

Viraston toimintamenomomentti ja tuottavuusohjelman mukaiset leikkaukset

Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenomomentti 31.01.02 on valtion talousarviossa nettobudjetoitu. Viraston toimintamenomomentin määräraha on kehyskaudella 2027-2030 noin 86-87 miljoonaa euroa, joka vastaa noin 38 % viraston toiminnan rahoituksesta.

Ennen tuottavuusohjelman mukaisia leikkauksia Traficomin budjettirahoitteen toimintamenomomentin määräraha oli n. 102 miljoonaa euroa. Vuoden 2026 talousarviossa määräraha on enää 88,8 miljoonaa euroa ja vuodelle 2027 määräraha laskee noin 86,2 miljoonaan euroon. Kevään 2026 tuottavuusvähennysten ja kehysriihen lisäsäästön määrä ovat vielä osittain arvionvaraisia ja tarkentuvat hallinnonalan sisäisessä säästöjaottelussa.

Traficomien toimintamenomomentin määrärahaan on kohdistunut jo aiemmin tuottavuusohjelman mukaisia toimintamenoleikkauksia noin 15,7 miljoonaa euroa. Uudet kevään 2026 lisäsäästöt nostavat leikkaussumman arviolta noin 19 miljoonaan euroon, mikä tarkoittaa noin 20 % toimintamenon leikkausta. Leikkaukset ovat kohdentuneet kaikkeen viraston toimintamenuun, myös kyberturvallisuustehtäviin ja Traficomien keräämillä veronluonteisilla valvontamaksuilla rahoitettuun valvontatoimintaan.

Samaan aikaan tuottavuusleikkausten kanssa Traficomille on osoitettu joitakin yksittäisiä lisäeriä toimintamenomomentille, kuten valtion aluehallintouudistuksen yhteydessä Traficomille siirtyneisiin tehtäviin ja budjettirahoitteen toiminnan osuudelta palkkakustannusten yleiskorotusten mukaisiin lisäyksiin. Käytännössä toimintamenomomentille tehdyt yksittäiset lisäykset ovat monelta osin jääneet nollavaikutteisiksi samanaikaisten tuottavuusohjelman mukaisten määrärahaileikkausten vuoksi.

Osa Traficomien tehtävistä rahoitetaan maksullisen toiminnan suoritteista perittävillä maksuasetuksiin perustuvilla maksuilla. Toimintamenomomentille kertyy bruttotuloja tästä maksullisesta toiminnasta noin 145 miljoonaa euroa, mikä vastaa 62 % viraston rahoituksesta. Suoritteita ovat mm. ajokortit, tutkinnot, luvat, rekisteröinnit ja erilaiset pätevyudet. Maksullisen toiminnan tuotoilla katetaan suoritteiden tuottamisesta aiheutuneet kulut ja maksullisen toiminnan tulee olla kustannusvastaavaa. Traficom ei voi käyttää maksullisen toiminnan tuottoja muiden lakisääteisten tehtäviensä kustannusten kattamiseen.

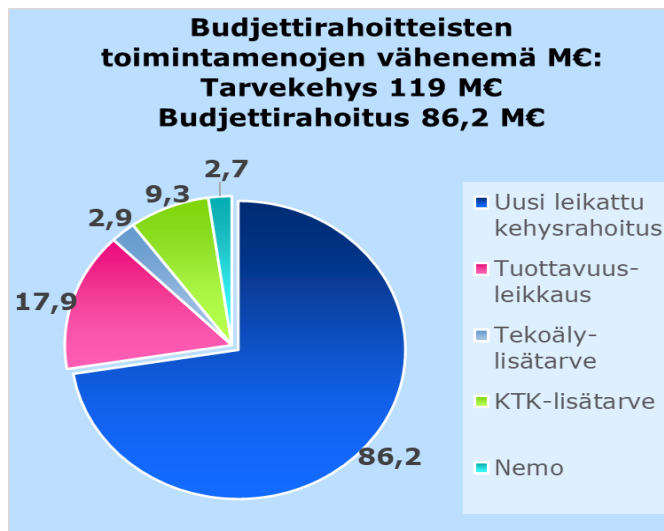
Veronluonteiset maksut määrärahan mitoituksessa

Toimintamenomomentin määrärahan mitoituksessa on huomioitu Traficomien valtiolle keräämien veronluonteisten valvontamaksujen (tietoyhteiskuntamaksu, lentoliikenteen ja katsastustoiminnan valvontamaksut, tv-, radio- ja postitoiminnan valvontamaksut) keräämisestä aiheutuneiden kustannusten kattamiseksi tarkoitettu määräraha.

Veronluonteisista valvontamaksuista kertyy valtiolle maksutuottoja noin 26 miljoonaa euroa vuosittain, jota vastaava määräraha osoitetaan Traficomille näiden tehtävien hoitamisesta aiheutuvien kustannusten kattamiseen. Näin ollen 88,8 miljoonan toimintamäärärahaan sisältyy noin kolmasosa, 26 miljoonaa euroa, veronluonteisilla valvontamaksuilla rahoitettavien valvontatehtävien hoitamiseen osoitettua rahoitusta. Viraston näkemyksen mukaan tämä veronluonteisten valvontamaksujen osuus toimintamenosta tulisi huomioida tuottavuusmäärärahaleikkauksia vähentävänä tekijänä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalle kohdistuvia tuottavuusohjelman mukaisia säästöjä osoitettaessa.

Kehysvalmisteluun tehdyt lisärahoitusesitykset

Osana julkisen talouden suunnitelman 2027-2030 kehysvalmistelua Traficom on esittänyt toimintamomentilleen aivan välttämättömiä pysyviä lisärahoitustarpeita noin 12 miljoonalla eurolla viraston uusiin ja pysyviin lakisääteisiin EU:n datasääntelyn ja tekoälyn sekä kyberturvallisuuden kasvua ja kokonaisturvallisuutta tukeviin viranomaistehtäviin. Näiden lisäksi Traficom on esittänyt 2,7 miljoonan euron lisärahoitusta eurooppalaisen merenkulun yhdenmetytiedonhallintajärjestelmän (EMSW NEMO) rakentamisvaiheen kerta- luontoisten lisäkehityskustannusten kattamiseen. Näihin tehtäviin ei ole kehyksissä osoitettu lainkaan lisärahoitusta.

Traficomien toimintamenojen siirtomäärärahan kehitys

Traficomien toimintamomenttien siirtomäärärahan määrä on suunnitelmallisesti pienentynyt. Vapaan siirtomäärärahan määrä vuoden 2025 tilinpäätöksen jälkeen vuoden 2026 alussa oli 19,0 miljoonaa euroa. Vapaan siirtomäärärahan käytöstä vuosille 2026-2028 on laadittu käyttösuunnitelma. Suunnitelman mukaisesti kertaluonteisiin kehityshankkeisiin ja teknologisiin investointeihin osoitetun siirtomäärärahan käytön jälkeen siirtomäärärahan määrä asettuu 8,0 miljoonan euron tasolle.

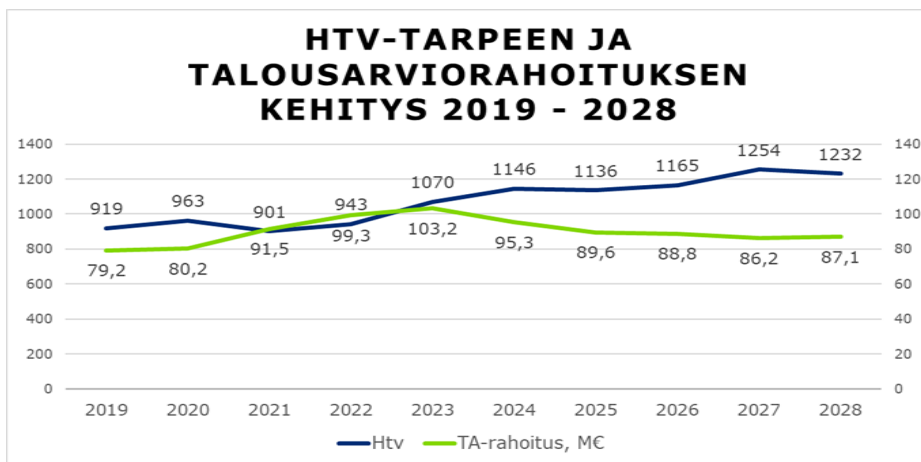
Vapaan siirtomäärärahan lisäksi Traficomilla on jo aiemmin osoitettua määrärahaa 12,7 miljoonaa euroa PRS (häiriöiltä, häirinnältä ja harhautukselta suojattu julkisesti säännelty satelliittipalvelu, Public Regulated Service) -investointihankkeen rakennusvaiheeseen. Hankkeen toteutus on siirtynyt EU-tasolla ennakoitua pidemmälle ja investointihankkeen rahoitus on Traficomien toimintamomentilla sidottuna siirtomäärärahana. Tätä investointirahaa ei voida käyttää viraston muihin hankkeisiin, vaan mahdollinen ylijäämä tulisi palautumaan valtiolle.

Traficomın resurssitilanne

Traficom on uudistanut strategiansa ja toteuttanut toimenpiteitä toimintansa sopeuttamiseksi tuottavuusohjelman mukaisten toimintamenoleikkausten mukaiseen alenevaan rahoitustasoon. Toimintaa ja resursseja on sopeutettu viraston toimintaedellytysten varmistamiseksi tulevaisuudessa. Virastossa joudutaan myös arvioimaan kriittisesti viraston tarjoamien palveluiden laajuutta ja toteutusta mm. tehtäviä karsimalla.

Traficomın henkilöstömäärän kasvu taittui vuodesta 2024 vuoteen 2025. Henkilöstömäärän kasvun taittumiseksi on vaadittu määrätietoisia sopeuttamistoimia. Korvausrekrytointeja on rajoitettu ja tehtäviä on jaettu olemassa olevalle henkilöstölle tehtävänkuvia laajentamalla ja kehittämällä sekä karsimalla tekemistä.

Henkilöstömäärän kasvuun kohdistuu merkittäviä paineita uusista EU-sääntelystä osoitetuista tekoäly- ja datasääntelyn sekä kyberturvallisuuden viranomaistehtävistä johtuen.

Resurssitilanteen vaikutukset

Traficom suhtautuu vakavasti vallitsevaan taloustilanteeseen ja tehostaa osaltaan toimintaansa vastaamaan osoitettuja säästötavoitteita. Traficom vastaa kyberturvallisuuden, viestinnän, ilmailun, merenkulun, raideliikenteen ja tieliikenteen turvallisuudesta. Merkittävä osa turvallisuustehtävistä rahoitetaan valtion budjettirahoituksella. Samaan aikaan viraston lakisääteisten tehtävien määrä on kasvanut voimakkaasti viimeisten vuosien aikana erityisesti digitalisaatiota, datataloutta ja kyberturvallisuutta koskevilla sektoreilla ilman, että tehtävien hoitamiseen on voitu osoittaa riittävää resursointia.

Traficom on jo sopeuttanut merkittävästi toimintaansa budjettirahoituksen leikkausten vuoksi, ja tehostamista joudutaan väistämättä kohdistamaan myös viraston toimialan turvallisuuteen liittyviin tehtäväkokonaisuuksiin. Tehostamistoimenpiteiden yhteydessä on jouduttu ja joudutaan tarkastelemaan myös kyberturvallisuuden viranomaistehtäviä. Traficom on osa puolustus- ja turvallisuussektorin keskeisiä toimijoita. Määrärahalleikkaukset tulevat vääjäämättä vaikuttamaan Traficomın puolustus- ja turvallisuussektoriin kuuluviin tehtäviin sekä sektorin muille toimijoille tuotettaviin palveluihin.

Virasto toteaa vielä lopuksi, että tuottavuussäästöjen aiheuttamat kehysleikkaukset ja samanaikainen uusien tehtäväkokonaisuuksien lisääntyminen aiheuttavat viraston toimintaan erittäin merkittäviä haasteita.

Sirpa Korhonen
Talousjohtaja, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom